

СЕКЦІЯ 9: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ БІРЖОВИХ ПРАВОВІДНОСИН В УКРАЇНІ

Котирло Оксана Олександрівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри господарсько-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Сьогодні біржова діяльність ґрунтується в основному на загальному законодавчому забезпеченні розвитку країни, за винятком деяких спеціальних актів, які, однак, не дають змоги ефективно розвиватися біржовому ринку. Варто зазначити, що нині законодавче забезпечення є недостатнім для розвитку бірж, оскільки воно не тільки не задовольняє, а в багатьох напрямках і стримує біржову діяльність.

Наші біржі не є «класичними біржами» і з тим набором товарів, які виставляються на торги. В усьому світі класичними є 60-70 найменувань товарів і продуктів, тоді як на найбільших наших біржах в день торгів виставляються до тисячі найменувань. Це відбувається через відсутність сертифікації та біржових стандартів. Тому переважна кількість товарів, що реалізуються на наших біржах, не завжди стають предметом біржової угоди на класичних біржах. Інша особливість розвитку біржового процесу в нашій країні пов'язана зі спрямованістю біржової діяльності. Якщо в країнах з розвинутою ринковою економікою головне місце за обсягами біржового обороту посідають фондові біржі, то в нас перевага на боці товарних бірж.

Успішний розвиток біржового ринку неможливо без формування відповідного управлінського механізму регулювання, що забезпечує дотримання інтересів усіх учасників біржової торгівлі. Метою регулювання біржової діяльності є забезпечення стабільності, збалансованості та ефективності функціонування біржового ринку.

Регулювання біржової діяльності — це нормативно врегульована система способів і прийомів щодо відповідного впорядкування діяльності біржових інститутів й укладання біржових угод за встановленими правилами й вимогами.

Біржове законодавство — це зовнішня форма регулювання біржової діяльності, що відображає його внутрішню структуру. Система біржового законодавства це система всіх 'упорядкованих відповідним чином нормативно-правових актів, що регулюють відносини, які виникають у сфері біржової діяльності. Регулювання' біржової діяльності тісно пов'язане з іншими галузями права, що пояснюється складністю суспільних відносин, які виникають у процесі утворення, функціонування та розвитку біржових інститутів. Загалом, галузями, суміжними з біржовим правом, є цивільне, господарське, адміністративне, фінансове, кримінальне та кримінального процесу та інші галузі права.

Джерелами біржового права виступають законодавчі та нормативно-правові акти, що містять правові норми, 'які регулюють суспільні відносини, які виникають у процесі утворення, функціонування та розвитку біржових інститутів. Джерела біржового права поділяють: джерела, правові норми яких визначають загальні правила поведінки учасників біржових правовідносин (Конституція України, Цивільний кодекс ' України, Миший кодекс України, Закони України «Про господарські товариства», «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців», «Про інформацію», «Про захист від недобросовісної конкуренції»); джерела, правові норми яких визначають безпосередню поведінку учасників біржових правовідносин, зокрема під час укладання і виконання біржових угод (Господарським кодексом України, Законами України «Про товарну' біржу», «Про цінні папери та фондовий ринок», «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні», окремими нормативним актами Президента України, Кабінету Міністрів України, Національного банку України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Міністерств та відомств тощо.)

Завданнями державного регулювання біржової діяльності мають стати: реалізація державної політики розвитку біржового ринку; гарантування

рівних прав і безпеки для професійних учасників і клієнтів біржі; створення інформаційної системи біржового ринку і здійснення контролю за обов'язковим розкриттям відповідної інформації учасниками ринку. Для регулювання вітчизняного біржового ринку та координації діяльності його учасників в Україні створена і функціонує система органів влади та державного управління, серед яких варто виокремити такі: Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Президент України, Національний банк України, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, Антимонопольний комітет України, Фонд державного майна України інші державні органи.

Саморегулювання біржової діяльності спрямоване на подальший розвиток біржового ринку, а тому позитивними його рисами, що характеризують цей інститут біржового права, є: розробка правил поведінки самими професійними учасниками конкретного біржового ринку, що реально відображає його 'особливості; економія державних коштів шляхом скорочення апарату управління біржовим ринком; встановлення громадського контролю; оскільки учасники біржового ринку, як правило, більше зацікавлені в нормальному регулюванні, ніж державні чиновники; запровадження етичних норм поведінки професійних учасників біржового ринку за допомогою громадського контролю.

З метою покращення функціонування біржового товарного ринку та його регулювання доцільно розробити та затвердити державну концепцію (програму) розвитку біржового товарного ринку. Це могло б 'забезпечити використання важелів державного регулювання для створення умов вільної конкуренції, сприяння організації прозорого ринку в Україні та інших питань немонопольного характеру. Доцільно також розробити та впровадити Державний стандарт на документацію, яка обслуговує укладання угод купівлі-продажу на товарних біржах.

ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЮЧОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Ферліовський Олександр В'ячеславович, доцент кафедри господарсько- правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Серед численних економічних проблем, які постали перед Україною у період переходу її від командно-адміністративної до ринкової форми ведення господарства, чільне місце посідає створення ефективної системи оподаткування юридичних і фізичних осіб. У цьому зацікавлена як держава, податкові органи, так і платники податків. Тому особливої актуальності набувають дослідження теоретичних, методологічних і прагматичних підвалин податкової політики та формування податкової системи в державі.

На жаль, поки що діюча система оподаткування є не зовсім досконалою і не повністю відповідає вимогам часу. Сьогодні ще існують неузгодженості та протиріччя окремих норм податкових законів, їх нестабільність, бесистемне надання пільг та перекручування суті окремих видів податків.

Податкова система в кожній країні є основою економічної системи. Вона, з одного боку, забезпечує фінансову базу держави, а з іншого - виступає головним важелем реалізації державної економічної політики. В умовах формування ринкової економіки виконання доходної частини Державного бюджету України є одним із актуальних завдань, успішне вирішення якого створює сприятливі умови для суспільного розвитку.

Діюча система оподаткування сьогодні не задовольняє ні державу, ні платників податків. Цілий ряд прорахунків та перекосів, які були допущені при її створенні, призвели до того, що податки не виконують повноцінно ні фінансової, ні стимулюючої функцій. Сфера матеріального виробництва практично задушена податками, що веде до скорочення оподатковуваних оборотів, а значить, і до зменшення бюджетних надходжень. У результаті функціонуюча податкова система замість стимулювання виробництва спричиняє його скорочення, а замість поповнення доходної частини бюджету - призводить до його зuboжіння. Суть проблеми полягає в тому, що при